

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Jn Omnes Totivs Anni Dominicas Æstivas, à Festo Pentecostes vsque ad
Aduentum

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica XIV. Post Pentecosten.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56306)

DOMINICA XIV. POST
PENTECOSTEN.

Partitio.

- I. De abominando auaritia vitio.
- II. De seruitio duobus addito, quale sit.
- III. De seruis duorum Dominorum, quales sint.
- IV. De mammoni iniquitatis.
- V. De nimia temporalium sollicitudine.
- VI. De Dei terra nostri.

Nemo potest duobus Dominis seruire.
Matth. 6.

FIGURA.

Reg. 5. Philisthæi cum idolum Dagon & arcam
tædenis eodem in fano, eadem in arca
collocassent, & duos adorare deos, duobus
seruire Dominis statuissent, indignatus Deus
hoc impedire satagens, & hoc nefas esse o-
stendens: idolum ad terram deiecit, & nouis
quibusdam & inauditis & portentis hanc te-
meritatem præsumptionemque castigauit.
Mysticum quoddam prælagium fuit illius
quod in hodierno legimus Euangelio, in
quo Christus ait, *nemo potest duobus Domi-
nis seruire*, duo colere numina, Deum & di-
uitias: sublimis materia: vobis tamen ipsam
exponere contendam, spiritu sancto auxili-
um suppeditante, & Deipara Virgine filium
pro Ecclesiaste elingui interpellante: ideoq;
salutatione illam Gabrielis Archangeli salu-
temus.

AUE MARIA.

I. Lib. 2. ad Heren. Lib. 2. Offic. Eloquentiæ columen atque oratorum
princeps Cicero de auaritia sermonem insti-
tuens, ait illam inter cætera vitia primatum
obtinere, atque illa homines imprimis ad o-
mne malum impelli, eamque luxuriæ asso-
cians, gemina hac peste homines ad peccan-
dum incitari ait, *Dua res, qua maxime impel-
lunt ad maleficium luxuries & auaritia sunt.* In
officiis vero ait, nullum vitium esse eadem
trectius, præsertim in Principibus & reipub.
gubernatoribus. Aliis porro eandem colo-

Tom. 2. Pars Æstiuæ.

ribus depingit Valerius Maximus, *Auaritia,*
inquit, *est latentium indagatrix lucrorum, ma-
nifesta præda auarissima vorago, neque habendo
fruitur felix, & cupiditate habendi miserrima.*

Hæc quidem ex Ethicorum Pharetra de-
prompta, at non minus sancti Patres in eoa-
dem debacchati sunt. Inprimis autem Chry-
sostomus, *Auaritia insatiabilis*, inquit, *ebrie-
tas, omnis iniustitia fomes, auarus communis o-
mnium hostis.* Hieronymus vero quodam in
loco ait, *Nihil aliud est auaritia, quam bursa
Principum, cellarium latronum, rixa paren-
tum, sibilus hominum.* Magnus vero Grego-
rius capitale ipsam vitium appellat, quod ce-
terorum vitiorum origo sit & fons. item et-
iam S. Thomas. Apostolus vero ad Timo-
theum ipsam omnium malorum radicem dixit.
at maiora Bernard ipsa est, inquit, fornax, in
qua omnia Iesu Christi opprobria, spura,
clavi, lancea, flagella, spinæ, crux, mors, ac
cetera passionis instrumenta procusa sunt &
efformata.

Basiliius Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, *Homil. 17.*
sed inter Græcos Patres ob eloquentiam fa-
cile princeps, qui Athenis vna cum Grego-
rio Theologo & Libanio oratore studiis o-
peram dedit, ac deinde summus Arianorum
hostis effectus, anno à nato Christo cccxc.
dilcessit, is inquam Basiliius auaritiæ flam-
mæ comparat, quæ assiduo in animæ æstuat,
& nunquam extinguitur: mari quoque de-
teriolem & immaniolem dicit, *Mare*, inquit,
*terminos habet, nos item leges antiquas non
transgreditur, solus autem auarus nullum cir-
cumscribit tempus, nullum terminum nescit, sed
vim naturamque ignis imitando omnia com-
prehendit, omnia pascitur.* Mutuatus est hanc
comparationem à Propheta Michæa, qui
thesauros iniquitatis, & opes malepartas,
totidem esse ignes ait in domo auari æstu-
antes, qui noctes atque dies cum corpus tum
animam & omnes illius fortunas adurunt &
vstulant, *Ahuc ignis in domo impij, thesauri
iniquitatis, & mensura minor ira plena.*

Et quoniam de igne incidit mentio, repe-
rio Augustinum auaritiæ inferno compa-
rasse, *Auarus*, inquit, *similis est inferno, infer-
nus. n. quantos mortuos deuorat, nunquam dicit, tem.*

Satis est: sic est omnes thesauri circumfluxerint in avarum, nunquam satiabitur. quod ipsum & in sermonibus asserit, creditq; avarum inferno cuncta deuoranti similem esse, nullam enim vellet, se præter, in mudo superesse, quo ipse vniuersas facultates possideret.

Hom. 26. in
Matth.

Chrysostomus comparationibus, vt alii Patres, rem illustrare volens, auaritiam mari assimilat, *Quemadmodum sine fluctibus mare nunquam conficitur, sic animos diuitum avarorum, absq; solitudine, tremore, turbatione, curis, periculis nunquam reperies, sed antequam priora componant, alia inuaserunt.* Adeo vt auaris illud propheticum accommodari queat, *Impij autem quasi mare ferment, quod quiescere non potest.*

Li. de clau-
stro anim.

Hugo de S. Victore calamo suo tetrū hoc vitium descripturus & denigraturus, ait, *superbia clausit diabolo cœlum, gula primo parenti abstulit paradysum, auaritia diuiti aperuit infernum.* Horum partem mutuatus est ab Apostolo Paulo, qui Timotheo quā tetra pestis sit auaritia, demonstrare cupiens scripsit, *Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationē, & in laqueum diaboli, & desideria multa, & inuisilia & nocua, qua mergūt hominem in interitum & perditionem.*

1. Tim. 6.

Vnicus ad furem in furca suspendendum sufficit laqueus: at quos Satan ad damnationis supplicium per auaritiam pertrahit, non vnicō enecantur laqueo, sed sexcentis affectibus, cupiditatibus, passionibus, ambitione, tentationibusq; variis exagitantur, quib. in interitum pertrahuntur, & suo capiti ruina accessunt.

1. Ioan. 2.

Ioannes Apostolus peccatorum originem & fontem inquirens, à tribus eadem fontibus potissimum emanare dicit, inter quos & auaritiam recenset. *Omne quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.* Quod vt confirmet, tria in sacris litteris grauius iudicia reperio, quæ in cœlo aduersus tria hæc vitia rulit Deus. Primum aduersus Angelorum in cœlo superbiā, quod etiam num perferunt: vnde Psaltes, *Superbia eorum quæ te oderunt, ascendit semper.* Alterum tempore Noe aduersus lasciuos & carnis corruptione infames, nam tunc *omnis caro corruerat viam suam.*

Psal. 73.

Gen. 6.

Tertium vero circa mundi finem exercebitur in auaros: circa vltima namque tempora illa inualescet, & multorum charitas refrigescet. Tunc scilicet pronuntiabit Iudex. *Ita maledicti in ignem æternum, esurui enim, & non dedisti mihi manducare: situi, & non dedisti mihi bibere.* Postremum igitur, quātum hinc colligere est, iudicium aduersus auaros potissimum feretur. Merito itaque exclamem, o auaritia cane peius & angue detestandam, & execrabilem.

Quamobrem Isidorus, qui ab hinc mille circiter annis in Ecclesia floruit, circa Heraclii Imp. tempora, merito etiam exclamat, quem iam inde ab Episcopatu Hispalensi clamantem audire videor, *O pestis maligna auaritia semper bonis animis detestanda, quid illisum, quid inconcussum demittis? Tu genus humanum confundisti, tu discipulum comitem Christi ab Apostolorum deiectisti.*

At nondum hic quiescimus: nam Apostolus ad intimas vitii huius fibras & radices penetrans, auaritiam idolorum seruitutem appellare non dubitauit. quæ verba Diuus Iohannes Thomas exponens, ait non immerito à Paulo auaritiam idolorum seruituti comparari tunc quippe idololatria exerceatur, quando cultus vero Deo & creatori soli debitus, creaturæ exhibetur. Duobus autem modis Deo honor & cultus exhibetur primo illum finem vltimum nostrum constituendo, deinde in humeros maiestatis eius omnem spem nostram, confidentiam, & rerum nostrarum pondus coniciendo. qui vero secus fecerit, & creaturas vt vltimum sibi finem proposuerit, qui in solis creaturis sperat, & præsidium collocat suum, idololatriæ se reum constituit. Huc porro hominem pertrahit auaritia, vt pote quæ creaturam illi velut nutren colendum assignat, & in diuitiis omnem spem & summam bonum collocare illum cogit. Vera igitur idolorum seruitus est.

Ceterum idem penitus auaris accidit, quod olim Hebræis, quibus cum Moyses serpentem æneum, vt eum intuentes à venenoso viperarum morfu sanarentur, extulisset: tam stolido & insano in illum amore exarserunt, tamque fatuo eum affectu coluerunt, vt non inspexisse contenti, eundem

Nam 22

dem deinde multis post annis adorarint, & victimas eidem obrulerint. Quo viso, peius rex Ezechias illum in frustra ut fanaticum idololatriæ impetum sifteret, comminuit. Ad eundem modum Deus diuitias & opes temporales nobis cum dedisset, velut vnicum quo à læsione & morsu à primo serpente inflicto sanaremur, remedium, utque eas tantummodo intreremur, & in res ad vitam trahendam necessarias insumeremus: ea tamen nostra vesania est, ut honorem iis exhibentes, magnoque in eisdem affectu transfuersum acti, eas ut numen aliquod idololatriæ cultu colamus.

Quod igitur Apostolus idololatriam appellat, equidem fatuitatem & stultitiam dicere non verebor: crediderim quippe avaro nullum inueniri posse stultiorem, aut dementiorem: ut qui se enecat, quo opes coaceruet, & coaceruatas asseruet, quo tandem aliquando iisdem fruatur, voluptatem ex iisdem ac fructus percipiat: sed errat profecto. nam id quod sibi beatitudinem & voluptatem allaturum credit, extremam perniciem & exitium tandem causabitur. Quod obscure satis innuit Ecclesiasticus, dicens:

Eccles. 21. Qui aedificat domum suam impendit alienis, quasi qui colligit lapides suos in hieme. Id est, Quicumque ex opibus male & per fas & nefas partis superbas & regias extruunt domos, similes sunt coaceruantibus in hieme lapides ad domum construendam. nam ut aedificia, quæ in hieme rigefcente gelu & frigore adurent, extruuntur, quamprimum dissoluta ad terram concidunt, ita quoque auarorum domus diu subsistere nequeunt, Deo occulta quadam tempestate & procella, propter opes inique paratas, ad terram deiciunt. Ceterum loco vulgaræ versionis Græca legit Quasi qui congregat sibi lapides ad tumulum sepulchri sui: quibus e verbis colligere licet, eos qui palatia, villas & arces ex opibus malis artibus acquisitis aedificant, sepulchrum sibi, mortem, damnationem ac sempiternum exitium eodem tempore construere.

Quicumque manna in crastinum asseruabant, & plusquam satis erat colligebant, in vermes illud & putredinem videbant re-

datum. Idem omnino auaris & voluptuariis accidit, ut Chrysostomus aduertit: quo enim plus opibus coaceruandis, & voluptatibus consecrandis & ultraquam licitum sit incumbunt, quo & maior illis calamitas, ruina, & pernicietas accidere solet, & quod illis datum erat, ut, si modice & moderate vterentur, instar mannae iucundum esset nimia cupiditate ac iusto Dei iudicio, mortiferum sit ac noxium, & damnationem æternam adfert.

Ne quis autem me ut avarum & tenacem in exordio hoc de auaritia culpet, longius id ipsum æquo produxi, ut hinc vobis spes fiat, in ipsa Euangelii expositione in quo non nisi de mammona, de diuitiis iniquitatis, de auaritia, & inanibus mundi sollicitudinibus sermo est, me non avarum sed liberalem & prodigum futurum. Materiam format Matthæus dicens, *Nemo potest duobus dominis seruire: & non potestis Deo seruire & mammona.* Circa hanc primo exponam quis sit Deo cultus exhibendus, deinde euidenter ostendam, in ipso solo eiusque prouidentia spem esse collocandam, & ex utroque ad oculum demonstrabo quam sit graue malum auaritia, quamque detestandum.

Dominus igitur in Euangelio denotare volens, vni esse seruendum DEO, diuitias contemnendas, ænigmaticis id verbis designare voluit, fieri scilicet non posse ut quis duobus seruiat dominis. Per duos hosce dominos signari credit DEVM & diabolum Augustinus, quibus seruire simul nemo potest: qui vero id ipsum præstare voluerit, duplex se habere cor, & duas ingredi velle vias ostendit. Quod præterquam quod impossibile sit, maledictionem quoque non mediocrem adferre solet. Ita namque loquitur Ecclesiasticus: *Va duplici corde, labijs scelestis, & peccatori ingredienti terram auarus vijs.* hoc quidem re ipsa fieri nequit, optati tamen à multis solet.

Quærit Morales Philosophi, & cum illis Insignis etiam D. Thomas, vtrum plures homo habere Philosophorum sit dominus? & dicunt, quod non, verbis potestissimum Christi innixi. *Nemo potest duobus* 1. p. q. 1. ar. 3

Daut. 2. dominis seruire, & legi quæ in Deuteronomio legitur, *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli serues.* Amarunt quidem socios gentilium Dei, & soli esse noluerunt, an non idolum Dagon arcam Dei Israel in fanum suum, & ad latus eadem in ara admisit? sed arca Dei Dagonem non tulit, sed ad terram comminurum deiecit.

Exod. 14. 16 Non prius manna cælo Israelitis descendit, quam farina quas ex Ægypto tulerant, defecissent: quo mystico denotabatur, fieri non posse, ut manna diuinum, rerumque cælestium dulcedinẽ quis percipiat, quam diu voluptates, delicias, quæ mundi huius farinae sunt, in animo detinet, vel designatum hic fuit, quam diu seruitus & peccati affectus in homine perseverat, eum Deo seruire, eiusque gratiam & benedictionem promereri non posse, iuxta sententiam illam Christi. *Nemo potest duobus dominis seruire.*

Deo & mundo seruire nemo potest.

Nat. hist. li. 10. ca. 5. Nogu quoddam aquilæ genus.

Aquilæ quoddam genus est, ut ait Plinius, quæ in aquis prædam venetur, sed quæ animi robore & generositate non sit cum ceteris aquilis comparanda, eo quod à coruo superetur. Nec ipsa forma reliquis aquilas refert, vnum quippe pedem habet è contraria membrana in alarum anseris, cuius adminiculo aquis innatat, alium vero ad instar aliarum aquilarum ad uncum quo se defendit, & prædam rapit. Prodigiosa huius avis naturam propius intuitus, illos huic esse censeo persimiles, qui duobus seruire dominis contendunt, Deo quidem, cælestia desiderando: diabolo vero, terrenis inhians: hoc scilicet est habere pedem aquilini & anserini, id est, affectum erga spiritualia & simul terrena fouere: hoc est, in terra simul & aqua viuere, in mundo quidem cum carnalibus & lasciuis in bonorum fortunæ torrentibus natitare, & cum piis & spiritualibus sublime euolare, ut cælestium rerum prædam consequantur. at hi à virtute degenerant, & facile à diabolo, terribissimo illo coruo, superantur.

Qui Deo simul & mundo seruire volunt Satyris & Hippocentauris similes.

Finxerunt Poetæ quosdam prodigiosa formæ homines, quos modo Satyros, modo Hippocentauris nominarunt, arguunt hos siluas incolere, per montes oberrare, duas vno in corpore præferre formas, vnam qui-

dem honestam, & modestam, alteram vero lasciuam & salacem: ideoque monstra illos esse putat antiquitas. His confero illos, qui vno in corde duos affectus & amores penitus inter se contrarios concludere conantur: seruire namque Deo & simul diabolo, est Satyrum & Hippocentaurum aliquem agere, est ab vna parte hominẽ & ex altera equum esse: hinc autem ratione carere & illiocatione præditum esse, monstruosum est & prodigio simile.

Inter ceteras quas Deus reiecit ut immundas aues, fuit Vesperilio: & quamnam putatis ob causam? quod nimirum biformis sit, habet quidem alas autis instar, serpens quoque esse videtur cum pectus implume ostendit. Illi vero nycticoracem & vesperilionem imitantur, qui volucres & reptiles simul esse gestiunt, qui autem per terram serpente, delicias consectando: & in altum euolare, cælestia contemplanando, conantur, reprobari à Deo solent: nam *Nemo potest duobus dominis seruire.*

Cum Darius Persarum rex Alexandro diuisionem regni sui partem offerret, eumque in regiminis socium admitteret, mox ille superbia & regnandi cupiditate flagrans respondit, non duos ferre mundos soles, nec Reges regnum duos potest. Regium hocce apophthegma proposito meo adaptans, vno in corde non posse duos subsistere amores & affectus dico, vnum quo Deo, alterum quo mundo seruiatur.

Noluit olim Dominus vnum agrum diuerso semine conseri, noluit in boue & asino sub eodem copulatis iugo arari, noluit vestimenta gestari, quæ ex lino hincque contexta essent. *Non serues, inquit, vineam tuam alitero semine, non arabis in boue simul & asino, non indueris vestimento quod ex lana linoque contextum est.* Illi vero agrum suum diuerso semine serunt, qui anime suæ & Dei & mundi amorem includunt: illi quoque in boue & asino arant, qui duos diuersos affectus fouent, cælum nascisci, & simul terrenas facultates acquirere contententes: illi denique vestimento diuersicolori & lineo simul & laneo vestiuntur, qui affectus suos quoddam rerum terrenarum appetitum, quem lana deno-

dēnotat, & cœlestium desiderio, quod līnum indicat, induunt, qui vero hoc facere neglexerit, diuinis mandatis refragatur, & euāgelicā suāsiōni, in qua Christus ait, *Nemo potest duobus dominis seruire.*

In libro Iosue hanc à Deo publicatam constitutionem reperio. *Nunc timete Dominum, & seruite ei perfecto corde, atq; verissimo, & auferite deos alienos, quibus seruerunt patres vestri in Mesopotamia, & in Ægypto, ac seruite Domino: quam legem populus se seruatum pollicitus, quamprimum respondit. Absit à nobis relinquamus Dominum, & seruiamus diis alienis.* Illi vero in hanc legem impingunt, & Dei cultum relinquunt, qui Dei honore contempto, & affectu erga res sacras exuro: vanitates & terrenas sollicitudines, quæ velut dii quidam alieni & mundi idola sunt, consecrantur.

Fieri non potest, vt vno quis oculo cœlum & altero terram intrueatur: ita penitus impossibile est vno eodemque corde Deum & mundum diligere.

Inter cœteras Ægypti plagas, fuit illa ranarum importuna coaxatio, per agros inundantium: de qua dicebat. *Percutiam omnes terminos tuos ranis;* de quibus cecinit Psalmista. *Edidit terra eorum ranas in penetralibus regum ipsorum.* Rana immunda sunt animalia, in lucis palustribus victitantes, sed quæ tam in aqua, quam in terra viuunt. Vna etiam è maximis orbis plagis & calamitatibus est, videre in mundo immundos & instar ranarum cœno gaudentes, qui in carnis voluptatibus instar pisium natant, & in terra pœnitentiæ instar virorum spiritualium, qui animalia sunt ratione prædita, ambulare gestiunt. Sed sciendum est neminem duobus posse seruire dominis.

Cum duo domini diuersi inter se ingenii sunt nec eiusdem naturæ, eodem vtrique affectu & amore seruire nemo potest. Si nimirum vnus silētii studiosus sit, alter garrulus & loquax: si hic in risum pronus sit, & ille assidue lachrymetur: si hic ludo delectetur, ille pertractandis negotiis: hic otio, ille negotio, quis vtrique ad votum & iuxta ingenii qualitatem seruiat? quanta porro duos hos inter magistros, Deum & mundum,

differentia est? ille liberalis est, hic avarus & tenax: ille misericors, hic crudelitate infamis: ille semper dare, hic semper accipere contendit: fieri itaque non potest, vt quis duobus seruiat dominis.

Adhæc qui Deo simul & mundo seruire contendunt, Samaritanis sunt similes, qui post decem tribuum captiuitatem, vt Scriptura testatur, vna cum Deo cœli idolo alienigenarum, inter quos versabantur, adorare cœperunt: similes etiam Philisthæis, qui arcam Dei captam iuxta Deum suum Dagon collocarunt, eodem Deum verum & idolum honore afficientes, nemo enim potest duobus dominis seruire.

Æquinam Deus bone domini sunt caro, mundus, & diabolus, quam grauiora eorum mandata? quæ tamen obseruantibus nulla reddetur merces, Patriarcha Iacob septennio focero suo Labano inseruiuit, & iterum septennio vt Rachaelis amplexibus potiretur, quæ nullum ei solatium gaudiumve, sed sexcentas calamitates & varia molestiarum genera attulit: erat siquidem sterilis. Lia vero, quam non ambiuit, atque vitro ei oblata fuit, varia enim beauit prole, & propter eam benedictus fuit. O miseriam humanam! ecce quod minori paratur labore, maiora afferre solet emolumenta: & quod magnis laboribus & sudoribus constat, raro solet vtile esse, heu! Non septennio tantum, aut duplicato septennio, sed toto vitæ tempore mundo & diabolo vt seruiamus, sudamus, quo honores ab iisdem, voluptates & diuitias aliquando obrineamus: & interea non nisi graues in hac vita molestias ac difficultates, in altera vero tormētā & confusionem sempiternam nanciscimur: virtutes vero, quas facili negotio parare possumus, quæque adeo sunt vtilis, & tantum afferre solatii & iucunditatis solent, contemnimus, & velut friuolas negligimus.

Mundus, caro, diabolus duci illi Amalechita sunt persimiles qui cum seruum haberet, qui fidele ei toto vitæ tempore in annis obsequium ostēderat, eundem mox vt male habere cœpit, in via d. seruit. audite vt de hac domini ingratitude ille exostuler. *Puer 1. Reg. 30.*

Ægyptium ego sum, seruus viri Amalechita,

dereliquit autem me dominus meus quin agrotare cœpi nudus steruus. I nunc, & diabolo, mundo & carni toto vitæ tempore seruito: qui domini sunt a deo ingrati, vt ad primam quæ ingruerit afflictio, te derelicturi sint, faciem auersuri. At longe melior dominus ipse Deus est: nunquam enim deserit eos qui fideliter illi obsequuntur, sed solos sibi obsequium postulat, quia nemo potest duobus dominis seruire.

Lib. contra Hermogenem. Non prius Deus in Sacris literis Dominus dictus est, vt obseruat Tertullianus, quam postquam hominē iam condidisset: semper enim ante Deus est appellatus, vt in principio Geneseos. *In principio creauit Deus cœlum & terram.* & paulo post, *Dixitque Deus, Fiat lux.* At homine iam creato, domini quoque titulum assumpsit, *formauit igitur Dominus Deus hominem de limo terra.* Cuius rei rat ionem reddens Tertullianus, ait, hoc consulto factum & ostendere Deum voluisse, se dominum in ceteras res inferiores nihili facere, at in solum hominem velle dominari. Vel potius vt homo nullum alium dominum agnoscat, quam solum Deum, qui postquam illum iam condidisset, dominum quoque in illum vindicauit: ac proinde nullum alium sibi dominum quæreret, aut alienum quemdam agnosceret, iuxta Euangelium: *Nemo potest duobus dominis seruire.*

Si duobus dominis seruire nemo potest, quomodo igitur Deo ille seruiet, qui plurimis est subditus, qui viginti, ceterum, imo mille dominos agnoscit? Plurimos enim reperire est, qui non avaritiæ modo student, sed ambitioni, quin etiam vindictæ, appetitui, aliisque peccatis: nam quot in homine passiones & vitia sunt, tot quoque dominos & heros se habere credat, quibus vt vile aliquod mancipium seruit. nam, vt Dominus in Euangelio ait, *qui facit peccatum, seruus est peccati*, a deo, vt peccator tot dominos habeat & tyrannos, quot peccata humeris imposita: in quem trahi possunt verba illa Prophetæ. *Hæc dicit Dominus ad contemptibilem animam, ad abominatam gentem, ad seruum dominorum.*

Sententiæ meæ suffragatus Augustinus tradit, *Peccatorem tot esse seruum dominorum, quot vitiorum.* quo referam etiam scemma illud

Diogenis Cynici, qui Alexandro de totius orbis dominio imperioque glorianti olim ait, *Nequaquam, O Alexander es Dominus, sed seruorum meorum seruus.* Id est, Vicia tibi imperant & ipse vitis: & quæ mihi instar seruorum obsequuntur, ubi velut domini imperitant, itaque seruorum meorum seruus dici mereris. Post Philosophicum hunc sarcasimum adiungere etiã libet sententiam propheticam, *Seruetis diis alienis die ac nocte, qui non dabunt letum, et vobis requiem.* Concludere igitur possumus, fieri non posse vt quis duobus seruiat dominis, Deo & mammonæ: *Non potestis Deo seruire & mammonæ.*

Mammona Syriaco idiomate diuitias significare: atque hoc præsupposito non dixit Christus, non potestis diuites esse, & Deo seruire: plurimi enim & diuites fuere & Deo seruiunt, vt Abraham, Iacob, Iob, Tobias, & sexcenti alii, sed non potestis seruire homini & mammonæ, diuitiæ enim homini seruire, non vero diuitis homo debet. Hoc David rex avarorum sortem deplorans ait, *Dormierunt somnū suum, & nihil inuenerunt in manibus suis omnes viri diuitiarum.* viros nominat diuitiarum, quod diuitiæ illis dominarentur, non vero ipsi diuitis, sed iisdem subiecti essent.

Quicumque milites Gedeonis proueni, & curuato genu e flumine biberunt, reiecti sunt: qui vero aquas manibus exceptas bibere, & sicut solent canes lambere, cursim & obiter, velut generosi & strenui ab aliis segregati sunt. *Qui manu & lingua lamberint aquas, sicut solent carnes lambere, separabis eos scorsum: qui autem curuatis genibus biberint, in altera parte erunt.* Denotare hoc volebat, illos à Deo reijci & reprobari, qui in terram proueni diuitias immodice bibunt: at qui mediocri erga easdem affectu feruntur, non nisi obiter gustant, ad vitæ scilicet necessaria, easque manu, vt domini, comprehendunt, à Deo electos & sequestratos esse, vt cum Iesu Christo illorum duce mundum expugnent. Quo respiciens Psalmographus aiebat. *Diuitia si affluant, nolite cor apponere.*

Ille vero diuitis cor apponit, qui inordinato erga easdem affectu fertur, & iis velut domino obsequitur, eas vt deos & idola colit. In eius rei figurâ legimus in Exodo, *Israclitas,*

Peccator mancipiū est multis dominis subditum.

Ioan. 8.

Isa. 49.

Tot peccator heros quot peccata habet.

IV.

Diuitiæ homini seruire debent, non diuitis.

Psalm. 75.

Psalm. 61.

Psalm. 77.

Psalm. 78.

Psalm. 79.

Psalm. 80.

Psalm. 81.

Psalm. 82.

Psalm. 83.

Psalm. 84.

Psalm. 85.

Psalm. 86.

Psalm. 87.

Psalm. 88.

Psalm. 89.

Psalm. 90.

Psalm. 91.

Psalm. 92.

Psalm. 93.

Psalm. 94.

Psalm. 95.

Psalm. 96.

Psalm. 97.

Psalm. 98.

Psalm. 99.

Psalm. 100.

tas, spoliis & opibus Ægypti ditatos, ex auro & argento quod secum asportauerant, vitulos aureos confasse, eosque vt numen aliquod adorasse. Vnde conicere licet, auros plurimas à Deo facultates acceptas nō recte impensuros, sed iisdem velut idolis seruituros; quod præfagit Propheta dicens: *Argentum suum & aurum fecerunt idola, vt interirent.* Sed quid? nemo Deo & simul mammonæ seruire potest.

Offa.
Matt. 27.
Iudas Ischariotes in Apostolatu viuere, & simul oculos regere cum vellet, Deo in quā seruire & mammonæ, cecidit, sibi que exitium & interitum attulit. quo mystice designatum est, illos, qui vitam Apostolicam viuere proponunt, & diuitiis parandis nihil ominis incumbunt, errare, & impingere in sententiam illam Christi, *Non potestis Deo seruire & mammonæ.*

4 Reg. 5.
Giezi Elisæi Prophetæ puer, sed auaritiæ ardore flagrans, cum sagaxeret & Prophetæ seruire & Naamanis munera recipere, lepra turpissima percussus fuit, quæ & ad posteros successiue pertransiit. *Sed & supra Naaman adharebit tibi, & semini tuo vsque in sempiternum.* Vnde colligere est, eos qui arbitrantur posse Deo Prophetarum regi se seruire, & in terea auaritiæ studere, mundique thesauros coacervare, sæpe numero peccati lepra infici, nec illos modo, sed & filios & adeo vniuersam familiam.

Apoc. 17.
Mulier illa Apocalypseos, quæ manu vasa præferbat aurea, & variis ornata erat gemmis & monilibus, meretrix erat, & omnis fornicationis mater, vinoque suo reges terræ inebriauerat, & in peccatum petrauerat. *Et mulier erat circumdata purpura & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioso, & margaritis, habens poculum aureum in manu sua plenum abominatione & immunditia fornicationis eius.* Ipsa vera imago est auaritiæ, quæ quamuis sit aurea, mater fornicationū & scelerum omnium parens est & abominationum & sordium cloaca, quæ maximos quosque & potentissimos in mundo decipit. Vel potius mysterium est, quo docemur, animam eorum qui manus & cor auro & argento plenum habent, & affectu indelicto erga diuitias feruntur, pellicem esse,

mundi concubinam, Deoque fidem non seruare; quod vt dicam ipsa me Euangelii verba inducunt: *Non potestis seruire Deo & mammonæ.*

Diuitiæ & thesaurus templi Salomonici, quod miraculum erat orbis, & locus sacrificii Iudæorum destinatus, causa fuit cur euerteretur & diriperetur: n si enim diuitiæ sacratio permixtæ fuissent, nunquam Chaldæi aduersus ipsum bellum suscepissent. Nos autem templum Spiritus S. sumus, vt Apostolus testatur. *Nescitis quia templū Dei estis?* *4. Reg. 25.*
1. Cor. 3.
cor vero nostrum altare est, qui vero credit, posse se suum erga diuitias affectum cū Dei amore hic constituere, sæpe sibi interitum & animæ damnationem adfert. Virtus enim apud thesaurum secura non est, & deuotio ac pietas discrimini exposita est inter diuitias; *Non enim potestis Deo seruire & mammonæ.* Ita nos id docet Dei filius, quin & vetat de negotiis sæcularibus nos esse sollicitos, & de nullo præterquam de regno cælesti nos laborare vult. *Nolite solliciti esse: & nō extra propositum, nam hoc instar pontis mihi futurum est per quod ad alteram concionis partem deueniam.*

Christus igitur cum velut certissimum proposuisset, neminem mortalium duobus posse dominis inseruire, præsertim cum diuersi sunt ingenii & voluntatis, & res inter se pugnantes præcipiunt; mox subintulit epiphonema illud: *Non potestis Deo seruire & mammonæ.* deinde subnectit, non esse de rebus terrenis laborandum, nullamque sollicitudinem de cibo, potu, veste, ad quæ potissimum comparanda diuitiæ data sunt, habendam: quantum enim curæ rebus corporalibus impendimus, tantū animæ detrahimus; quam obrem *Nolite solliciti esse.*

Exod. 5.
Israel cum in desertum ad Deo cæli sacrificia & libamina offerenda se conferre decreuisset; Pharaō obstaculo futurus & impedimento, dicebat. *Otiatur, & ideo hac loquitur:* Diabolus plures reddat lateres, paleas etiam quarat, vt sic ei non vacet alia cogitare. Ad eūdem etiā modū Christiane, sæpe quidē Deo seruire cōstituis, sed diabolus inuidens quamprimū impedit dicēs, Hic otio abundat, ideo parandū ei quæ agat, negotiis opprimendus est, sollicitudine

tudine rerum mundanarum obruendus, ne de Deo amplius cogitare queat, at longe aliter

Matth. 24. Christus, qui ait: *Nolite solliciti esse; & alibi: Videte ergo ne grauentur corda vestra crapula & ebrietate, & curis huius saeculi.*

Simile. An non stolidus ille dicendus foret ac demens qui montem celsissimum ascensurus, graue in humeros onus susciperet: an non omnes, nihil eum minus quam de monte cōscendendo cogitare dicerent? Idem omnino facere censendus est Christianus: si enim ad cōlestia & sublimia vocatus, curis & sollicitudinibus rerum terrenarum se implicet, aperte demonstrat, de cōelo nehilum se laborare, ac ne somnare quidem.

Isai. 9. Christus fuit magnus consiliarius. Inter cetera, quibus Isaias Messiam venturum decorauit nomina, consiliarium illum vocauit admirabilem, quo indicauit, illum dum in orbem venturus esset, bene hominibus consulturum, nullum porro consilium illius reperio salutarius, quam quod hodierna die in Euangelio legimus, in quo omnibus consulit, diuitias vt contemnunt, rebus & negotiis mundanis se eximant, auaritiam imprimis, velut originem & omnis sollicitudinis fontem fugiant. Nec etiam in toto Euangelio sublimiorem reperire est philosophiam, & quoniam auaritia sicut vitiorum omnium mater est, ita sollicitudinum omnium nutritrix; hanc ideo ab animis nostris fugare conatur, vt sublata semel radice, vitiorum & sollicitudinis rami non excrescant; quam obrem *nolite solliciti esse.*

Auaritia Pandora est. Et sane auaritia Pandora est, quae malis omnibus ianuam aperit, & magnam in orbem cōfusionem inuehit. Crudelis quaedam Isabel est, quae vt aliena per nefas abripiat bona, fortunamq; suam adaugeat, crudeles

3. Reg. 12. Achabos ad caedē & innocui sanguinis profusionem inuitat. Est mula illa Absalomi,

2. Reg. 18. quae regni adipiscēdispem suggerit, filios in patrem armat, deinde in arbore temerariae ambitionis suspensos & transfossos deserit.

Matth. 4. Est pestilens illa Megera, quae Dei filios ad summa montium euehit iuga, e quibus omnia regna mundi ostendit, illos extimulat vt genibus in terram prostratis se adorent; illa denique est, quae auribus illorum occidit, *Hac omnia tibi dabo si cadens adoraueris me.*

O infelicem auaritiam! O diuitias detestabiles!

Ita porro exclamare libuit, quod Christus sapientia illa aeterna, in Euangelio illas moniam iniquitatis appellarit. S. Lucas vero fures & latrones cordis humani vocate non dubitat, Apostolus laqueos & retia diaboli. Poeta autem omnis mali originem & fontem:

Effodiuntur opes irritamenta malorum. Ouid. 1. Equidem addo, illas vastas incantatrices esse, & raptrices, qui cor, animam, iudicium & cogitationes nobis diripiunt, furantur.

Apellem, vt refert Rosinus, pictorum illum Deum, cum aeger lecto decumberet, Archelaeus rex inuicit: qui cum cervical sefur rigere simularet, clanculo magnam auri vim subiniecit. Quo facto abiit: puer vero Apellis lectum cum sternere vellet, viso atro exclamare coepit, se crumenam auro turgidam reperisse, Tace, inquit Apelles, ecce furtum Regis, qui mea surripuit. Nequaquam, ait subridendo famulus, forsitan Princeps affertu aliquo singulari hanc tibi pecuniam dedit; quo necessitatibus tuis succurreret, & tibi illum surripuisse ais. Bene dixi, inquit ille. His namque donis Archelaeus animum mihi & cor surripuit. An non significare volebat, auaritiam raptricem esse, & opes ad modum noxias?

Deus postquam aues & pisces condidisset, *benedixit eis*, sed bestias terrae non legitur benedixisse. Ante Deum ter maxime, animalia terrae magis ad iracundiam prouocant, quam volucres aut pisces, quod tuam illis benedictionem subtrahat? sed magnum hic latitat mysterium. Docere quippe voluit Deus, eos qui benedictionem illam finalem accipere gestiunt, *Venite Benedicti Patris mei*, volare & natate debere, nō vero in terra agere. Negat enim benedictionem illis Deus, qui benedictiarum instar in terra viuunt, & cor suum rebus terrestribus & mundanis affigunt. Eia igitur anima mea in contemplando instar auis sublimis euola, in amaris contritionis vndis piscis instar euagare, natata inquam in mari & aquis poenitentiae, & in primis fugito auaritiam.

Vti terra e qua aurum eruitur, nullū alium Animam producit

producit fructum, non segetem, non vineam profert: ita quoque anima avaritia flagrans, & auro inhians, ad nihil aliud utilis est, misericordiam nescit, iustitiam ignorat, & in bonis operibus producendis sterilis & infecunda, aliud non cogitat quam sordes, aurum, & avaritiam.

Dixero igitur, diuitias ex se nec bonas nec malas esse, sed adiaphoras, & indifferentes; sed hoc aulim dicere, bonis & qui cor ad Deum directum habent, quique diuitiis adulterando non abutuntur, & pluris easdem non faciunt, quam reuera fieri debent, non obesse: sed maximopere prodesse: at improbis, quorum cor procul a Deo est, quique cum diuitiis adulterium committunt, easdem perditæ amando, plurimum officere. Mulier apud Iudæos adulterii accusata, cum res non usque adeo constaret, in templum adducebatur, atque ibi coram plurimis certum quoddam amaræ potionis genus, ex aqua compositum, quam sacerdos maledictis & diris execrabatur, & cui cinerem & terram permiscebat illi ad bibendum offerrebat. Si mulier accusata, innocens erat, fidemque iniuolatam marito custodisset, nullum ei ex potione damnum, aut læsio imminerebat, at si adulterii rea foret, quamprimum quasi hausta cicuta emoriebatur, omnibus ut adulteram eam habentibus. Allegorice hoc exponens, dico aquam illam amarā pulueri immixtam, veram diuitiarum maginē esse, aquæ siquidem sunt, quod fluxæ sint, & in momento pertransierunt: amaræ, quod labore & sudore parentur, cum dolore vero amittantur: cineribus vero permixtæ sunt, quod earum caput, aurum inquam & argentum, quod auari tantopere concupiscunt, non nisi terra sit, puluis, & cineres: mulier vero, cuius sit periculum, anima est, quæ si adultera non est, & Christo sponso suo fidem seruauit, id est, si in bono statu est, quamuis ex hac aqua degulter, tamen debere diuitiis uti norit, & eo quo Patriarchæ modo easdem adhibeat; nullum omnino detrimentum patietur, at si adulterium commiserit, & inordinato in diuitias affectu feratur, plusquam Deum easdem diligendo, proculdubio maximopere nocebunt, *Nolite ergo solliciti esse.*

Deus igitur hanc, ut nobis sollicitudinem

Tom. 2. Pars Æstina.

eriperet, & à mundi curis sequestraret, in Leuitico olim præcepit, *Vltima carnes eadem comedentur die, nec remanebit ex eis quidquam usque mane.* Quo præcepto indicare voluit Deus, non esse de futuro magnopere laborandum, sed diuinam prouidentiam illius manum in necessitatibus nostris auxiliari posse sperandum. Idem omnino in manna collectione obseruatum voluit, *Dixitque Moyses ad eos, nullum relinquat ex eo in mane: qui non audierunt eum, sed dimiserunt quidam ex eis usque mane, & scaterere cepit vermis atque computruit.* Hic iterum docemur, non esse de vitæ huius necessariis usque adeo laborandum, nihilque in futurum referuandum: sed tantum eorum nobis paremus, quantum in diem sufficiat: qui vero plura coaccruare, & in aliquot annos sibi prospicere gestiunt, diuinam legem infringunt simulque se periculo exponunt, ne conquisita & parta pereant & corruptantur.

Ipse etiam Christus Lucæ XI. auditoribus certam viuendi regulam præscribens, ad quæ actiones suas dirigerent, inter alia docuit, ut panem & dimensum quodammodo præscriptum à Deo peterent. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.* Noluit nos in annum petere, nec in mensem, nec in septimanam quidem, sed in diem præsentem ut diffidentiam & avaritiam à nobis profligaret: simulque edocuit, credere nos oportere, ea quæ in manu illius sunt, certiora esse quam quæ manu nostra continemus: & ut melius uos hoc edoceret, in Euangelio clamat, *Nolite solliciti esse dicentes, quia manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? hæc enim omnia gentes inquirunt.*

Christus igitur magnus ille mundi doctor, insignes ut omne nobis diffidentiam tolleret, & uirationes miam erga res mundi sollicitudinem, pulcherrimas depromit rationes, quarum hæc prima est, *Nonne anima plus est quam esca, & corpus plus quam vestimentum?* Id est, qui maiora dare potest, poterit etiam minora, qui liberalem se in maioribus ac regificis rebus ostendit, in minoribus se auarum non ostendet. Id est, dedit tibi Deus corpus tot egregiis partibus, membris, sensibus & facultatibus donatum, atque hoc nomine gratias illi persolue: magis uero sibi te deuinxit,

Kk ani-

Leuit. 7.
De casti-
no non est
laborandū.

Exod. 16.
Manna
quotidie
colligebatur.

Luc. 11.

Panis quo-
tidie à Deo
petendus.

animam ad sui imaginem conditam, tot dotibus & perfectionibus dotatam, infundendo. Cum igitur tot tantaque in te beneficia contulerit, anne credibile, vitæ cum tibi alimenta quæ homini cum bestiis communia sunt, denegaturum?

Nonne anima plus quam esca? Id est, Is qui animam & corpus condidit, eadem etiam reficere poterit, mediaque suggeret quibus subsistant, & in vigore conferuentur: quod eorum semel condit, ipsum in esse conferuare quam maxime conatur: vnde Philosophicum illud axioma, *Qui dat esse, dat & que sequuntur ad esse*, id est, qui magnum quid dat, minus etiam dabit.

Secunda, qua auaritiam expugnat, quaque diffidentiam tollere conatur Christus, ratio procedit à prouidentia, quam habet auium: *Respicite volatilia cæli, quæ non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea, & pater vester cælestis pascit illa: nonne vos pluris estis?* O prouidentiam & philosophiam admirabilem! Si igitur Deus prouidentia sua omnes in genere creaturas educat, alit, sustentat: an non potiori ratione hominis curam geret, eiq; necessaria subministrabit? homini inquam, quæ ad imaginem suam condidit, qui omnium animantium caput ac princeps, mundi rex, & vniuersæ familiæ huius rector ac superintendens.

Respicite volatilia cæli. Nonnulli per hæc volatilia Angelos intellexerunt, ut ait in Commentario suo Hieronymus. Hilarius autem dæmonas hæc denotari ait, & forsitan allegorice: sed litteram hic sequi satius est, & per volatilia, non longe petita interpretatione aut expositione, intelligere aues per æra volitantes: nisi aliud quid intelligendo, argumentum Christi elidere, illius vim tollere & penitus euertere sententiam velimus. Tres autem adferre licet rationes, cur auium hic potius quàm aliorum animalium prouidentiam attulerit. Prima, cum vellent proferre exempla prouidentia suæ in vniuersum orbem, à cælo initium ducendum censuit. *Respicite volatilia cæli*, & in terram desinit, *Considerate lilia agri.* Secundo, quod cum in suprema aeris regione habitent, & ab esca longius remotæ sint, ipse nihilominus easdem enutriet. Tertio quod quadrupedes animaliaque in terra

visitantia, maiorem plerumque ad necessaria comparanda industriam à natura nata sunt. Hinc ad diligentiam & prouidentiam sedulam pigros inuitans Sapiens ad formicam eosdem mittit, *Formica, inquit, populus infimus qui preparat in messe cibum sibi.*

Poterat vt ait hic Chrysostr. Deus in exemplum proferre Moysen, Eliam, Ioannem Baptistam, erga quos prouidentiam suam mirabili quadam ratione declarauit. Moyses namque quadraginta dierum spacio, naturæ leges eludens, sine vilo profus alimento, ieiunus permansit. Elias à coruo pascus est, aue voracissima, & aliarum auium raptrice. Ioannes Zachariæ filius viginti quinque annis in deserto sine victu aut vestitu permansit, à diuina tamen prouidentia non fuit derelictus. Sed hæc sublimioribus relictis exemplis demonstrare ad oculum voluit, quantum etiam rerum minimarum & exilium curam & sollicitudinem habeat.

Tertia, qua diffidentiam euertit, & Dei curam aliter conatur ratio, hæc continetur verbis, *Quis vestrum cogitans potest adyocare ad staturam suam cubitum vnum?* Id est, Tam late se extendit diuina prouidentia, tamque ampla eius actiuitatis sphaera est, vt quemadmodum nemo, etiam maxima adhibita industria & sollicitudine, corporis sui dimensionem, quam summus ille faber statuit, augere vel minuere nequit: ita quoque diuitiarum ac terrenarum facultatum defectus aut abundantia, ab æterna illa prouidentia ita firmiter dependeat, vt illa inuita & reluctante, omnis cura nostra vana sit & sollicitudo inanis. Hoc perspectum habens Apostolorum Princeps Petrus, omnes in genere homines adhortatur, vt omnem sui curam in Deum coniciant, qui maximam nostri rationem habet, & nos vt clientes suos liberalissime educat ac sustentat. *Quoniam ipsi*, inquit, *cura est de vobis.* Ipse vero Psalmographus omnem nos curam & cogitatum in diuinis manus resignare cupit dicens: *Lacta super Deum cogitatum tuum, & ipse te enutriet.* Id est, Maiorem nostri rationem habet Omnipotens, quam nos ipsi fortasse.

Quis autem vestrum Obscurior hæc est ratio, & ad intelligendum difficilius, quæ & SS. Pa-

Axioma philosophicum.
II Ratio.

Sollicitus est Deus de auiibus & bestiis.

Tres rationes, cur Dominus minus argumentatur ab auiibus.

- I.
- II.
- III.

Prov. 6 & 30.
Hoc. 11.

Exod. 14.

1. Reg. 17.

Matt. 11.

III.

1. Pet. 5.
Psalm. 50.

suos prouidentiam deprædicasset, nec hac forte petitione aliquod fidei suæ detrimentum adferret. *Erubuit, inquit, petere auxilium à Rege, quia dixeramus Regi, Manus Dei nostri super omnes qui quarunt eum in bonitate. quam-obrem nolite solliciti esse.*

Vestrum autem est, ex auditis, Catholici, vtilitatem elicere, Euangelium hoc præceptoris loco sit, Deoque ex toto corde seruire. mûdo valedicite, memineritis deinde, fieri non posse, vt quis duobus seruiat dominis, Deo inquam & diuitiis, illas nolite complecti, & ab auaritia quam longissime recedite. Cogitate adhæc, ditissimos quosque esse inquietissimos: & suis rebus contentos & quietos, esse ditissimos. Interrogatus olim Epictetus, quis diues inter mortales dicendus esset, ait, *Cui satis est quod habet*: à Socrate etiam cum petitus esset, quis omnium foret opulentissimus, ait, *qui paucissimè contentus est.* Democritus cum interrogaretur, quæ compendiosissima ad diuitias comparandas via esset, respondit, *si cupiditatem pauper fueris*: quod qui fuerit assecutus, suis contentus est, & satis habet: qui vero satis habet, & cui sua suffecerint, omnium est mortalium ditissimus. Fugite itaque auaritiam, diuitias contempnite, nimiam sollicitudinem exuite, & diuinæ prouidentia innitami.

Ad hoc scilicet, Euangelium tuum inuitat Domine, hoc etiam facere hodie proponimus, non diffidemus de tua, quam de creaturarum tuarum cõmodo habes, prouidentia: & sancte iuramus ac promittimus, nullũ vnquam dominum præter te admittere, aut agnoscere: pollicemur adhæc ac fide data nos obstringimus, in diuina tua prouidentia semper nos confisuros. Valeant igitur curæ & anxietates de futuro, à liberali tua manu solum omnia necessaria nostra expectabimus. Et quoniam tu, & non alius, tam egregie volucres cœli enutris, quæ neque serunt neque metunt: quoniam lilia agri tanto decore & venustate conuestis, quæ nec laborant, aut nent, maiora haud dubie à te expectamus inquam, toties nos à te enutriendos, vestriendos, quoties opus fuerit. Spes igitur firma quam concepimus, & tua singularis prouidentia nos exstimulant, vt ad Euange-

lii præscriptum omnia terrena despiciamus, & quæ Beatorum sunt, in cœlesti habitaculo reposita, nancisci mereamur: nihil enim deerit illis, qui regnum Dei ante omnia quaesierint: ad quod nos deducant Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amen.

DOMINICA XV. POST PENTECOSTEN.

Partitio.

- I. De triplici mortis genere.
- II. De mortis necessitate.
- III. De obliuione & memoria mortis.
- IV. De more, & honore funebri.
- V. De exportato defuncto.
- VI. De luctu vidua.
- VII. De excitato defuncto.

Ecce defunctus efferebatur, filius vnus matris sua, & hæc vidua erat. Luc. 7.

FIGURA.

Celebris ille Propheta Elias, is inquam 1. Reg. 14. quem coruus esurientem paui, quique, quem cœlitus aduocauit, quo Deo illas iniurias vindicaret, in Sareptam oppidum, haud procul à mari & Sidone situm, cum veniret: supernaturali quadam potentia, pauperulae vidua filium à morte ad vitam suscitauit: cuius miraculi fama per omnes mox Sidoniorum fines diuagata omnes in admirationem & stuporem rapuit. Hic vero videmus Iesum Christum, quem vt Biliam Iudæi suspiciebāt, Naim oppido tribus Isachar haud procul à Capharnaum, appropinquastem, adolescentem filium vnicum matri suæ resuscitantem: quo miraculo omnes Galilææ vrbes perculsæ & erectæ Christum vt hominem cœlo lapsum suspexerunt. Propheta puerum excitatum sospitem & vegetum matri reddidit: etiam Christus: quæ eum velut ab inferis prodeuntem amplexa est. Eadem vtrobiq; circumstantia, & inter vtrumq; sympathia singularis: vtrobiq; filius: vidua hic, vidua & illic: mortuus in Sarepta, mortuus in Naim, ad vitam redit, miraculum

Philosophorum
apophthegm.